

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tisztek, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

B E T E G H P Á L

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magánhirdetések négyzet om. 8 fillér, többzori közlésnél 6 fillér. Nyílt-térre a 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kitérő 10,489. szám

Si vis pacem: para bellum!

Irta: Kálosi József orsz. képviselő.

A pünkösztől szent ünnepek nemcsak a magyar gazda közönségre, hanem a politikai világra is kellemes meglepetést hoztak.

Mindkét irányban a lehangoltságot, majdnem az elcsüggedést, a jóleső remény váltotta fel.

Éppen úgy, miként az égből váratlanul lehullott manna, a termékenyítő, az áldást hozó országos esőért mindnyájunknak ajakáról háláadó fohász tört ki az egek Urához a kegyelemért, amellyel — majd csak, hogy nem az utolsó órában — részesítettél: azonképpen a megkönnyebbülés érzete fogta el a politikai válságok helyzet miatt már-már, nem éppen alaptalanul kétségbeeső hazafiaknak táborát.

Nemcsak azért, mert az országos függetlenségi és 48-as pártnak nagy nevű vezetői, ezek között első sorban annak fővezére mindenki által érthetőleg, félremagyarázhatatlan kijelentést tett arra nézve, hogy a párt semmi körülmények között sem mond le a programjában foglalt elveiről, legkevésbé pedig a hazánk felvirágzását biztosan eredményező gazdasági függetlenségünk alapját képező s azonnal életbeléptetendő önálló bankról, valamint ezt követőleg az 1917-ik évben felállítandó önálló vámterületről, hanem azért is, mert egy oly fontos, oly életbevágó kérdés döntetett el, mely a nemzet további magatartására nézve utmutatásul és bátorításul szolgálhat. Ugyanis az országos közigazgatási konferencián, mely pünkösztől második napján Herkulesfürdőben 50 vármegye — köztük Udvarhelyvármegye — képviseltetésével tartatott meg, oly hazafias kijelentések történtek, amelyek igazolják azt, hogy a közigazgatási tisztviselők hivatásuknak a magaslatáról le nem sülyedtek.

Pestvármegyének a közelmúltban lefolyt nemzeti küzdelemben is, úgy miként minden más téren tanusított férfias viselkedéséről előnyösen ismeretes, derék, mondhatni vitéz alispánja: Fazekas Gusztáv bontotta ismét ki azt a lobogót, melyet az utóbbi napokban egyes eltévelyedett egyének bemocskolni igyekeztek.

Minden ellenmondás nélkül felelküdtek a gyűlés tagjai s újabb hitvallást tettek arra nézve, hogy ha arra szükség

lesz, vagyis ha a nemzet úgy parancsolja, habozás nélkül sietni fognak saját hatáskörükben a netán veszélyben forgó alkotmány megvédésére.

Ezzel tüntetőleg megszakítottak minden érintkezést azokkal az önző és csak a saját maguk kényelmét tekintő elemekkel, a kik elég vakmerők voltak már eleve időelőtt proklamálni, hogy őröjük a netán bekövetkező küzdelemben senki se számítson.

Ilyen perverzítés láttára szükséges is volt az ünnepélyes kijelentés, ha másért nem, azért is, hogy a kötelességükről megfeledezettek sötét ódújukba, a visszavonulásra kényszerítessenek.

A katonát, ki harc előtt ilyen vagy csak ilyesféle nyilatkozatot merne tenni, stante pede agyonlövésére ítélnék.

Mert hát eltérni nem lehet, hogy a gonosz példa követőkre találjon.

Senki nem mondja, jó lélekkel nem is tanácsolhatja, hogy a nemzetre kétes kimenetelű harc könnyelműen megindíttassék.

Azonban, ha az arra hivatottak a végső szükség kényszerének hatása alatt ezt mégis elhatároznák: becsületese embernek az alól magát kivonnia nem szabad. Akár járna az kockázattal, akár nem.

Régi találó példabeszéd az, hogy *aki békét akar, az készüljön a háborúra.*

Tartsuk tehát szárazon a puskaport és ne próbálja senki meg, hogy azt az ellenségnek felajánlja megvételre.

Caveant consules, nequid republica detrimenti capeat!

POLITIKA.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Osztrák hazudozások.

(T. D.) A bécsi sajtó ezen a héten többrendbeli szenzációs leleplezéssel szolgált. A függetlenségi párt kész programjának elejtésére kész minden vitás kérdést egyelőre kikapcsolni, kész új paktumot kötni, csak hogy kormányképességét biztosíthassa — mondották a bécsi híradások. A komoly képpel feltálat leleplezések a magyar sajtóban is visszhangra találtak és különösen a 67-es oldalról hasonló komolysággal tárgyaltattak. Igazán nem tudja az ember, nevéssen-e vagy boszankodják ezeken a sületlenségeken. Ezekkel a nyilvánvaló hazudozásokkal szemben a legerélyesebb cáfolatok sem segítenek. A bécsi és a hazai 67-es sajtó nem veszi tudó-

másul egész egyszerűen a cáfolatokat, nem zavartatja magát még akkor sem, amikor az országos függetlenségi párt vezére egyenesen örültségeket bélyegzi híreit, hanem halad tovább rendíthetetlenül a maga útján: a függetlenségi párt diszkreditálásának útján. Olyan taktikai fegyverekkel dolgozik már, amelyek tisztaságához sok szó férhet és olyan eszközökkel akarja minden áron lehetlenné tenni a függetlenségi pártot, amelyek igazán megdöbbentik az embert. Itt van egy hatalmas sajtóorgnum, amelynek minden szava különös sulyal csik a mérlegbe, amely mindig a legkittünőbb információkkal szokott rendelkezni: most a legelképezhetőbb lelkismeretlenséggel és galádssággal juttatja a jól informált szerepét és hajmeresztő butaságokat kürtöl ki a függetlenségi pártról, nem úgy, hogy ne tudná, hogy ezek valóságok, hanem hazudik tudatosan, mert tekintélyére és a közönségére az ő komolyságába vetett hitére támaszkodva, elszánt kalandor-tempóval neki támad a függetlenségi pártnak és le akarja törni minden poklokot keresztül a negyvennyolcasokat.

Hatvanhetes rémület.

Szomorú dolog, hogy a magyar sajtó egy része elég rosszhiszemű volt, hogy ezeket a híradásokat, mint megbízhatókat fogadta és minden pozitív cáfolattal szemben is a bécsi lapoknak fujja a kisérletet. Egy vizsgáló momentum mégis van a dologban: ha a bécsi lapok és a hatvanhetes organumok ily kétségbeesett kísérletekre vetemednek, ez azt bizonyítja, hogy nagyon rosszul áll már a szénájuk. Amíg csak kicsinyléssel, elnéző mosolylyal, gúnyosan emlegették a „bankesoportot”, addig nagyon biztosak voltak a maguk dolgában, a függetlenségi párt minden majoritása mellett is nagyon szilárdnak gondolták magukat a nyeregben. De most, hogy a gyanúsítás, a rágalom, a ferdítés, a hazugság mérgezett hegyű nyilait lövöldözik a pártra: bizonyos, hogy meg van riadva, a megbízhatóságuk elhagyta őket, már nem bizakodnak úgy a jövőben és tartanak — joggal tartanak attól, hogy a hatvanhetes pártoknak nálunk már befellegzett. A függetlenségi pártnak nyert ügye kell, hogy legyen: ennek a jele ez az ideges kapkodás, fejvesztett taktikázás odaát.

Függetlenségi győzelem.

Nem is lehet ez másképp. Ha józan ésszel mérlegeljük a politikai eseményeket, lehetetlen más meggyőződésre jutnunk, minthogy a válság megoldásának egyetlen módja, ha elhárítják a mesterséges akadályokat a függetlenségi párt törekvései érvényesülésének útjából. Az egyik oldalon a kaos áll: Ha a függetlenségi

követeléseket negligálják, akkor a függetlenségi párt hatalmas többségével szemben mindenféle kabinetalakulás teljesen lehetetlen, jön az áldatlan kísérletezések kora, az abszolutizmus réme, az ország gazdasági lezülése és jön az ellenállás, a nagyszerű, elszánt ellenállás, a melyben Bécs megint az egész országgal fogja magát szembenállni, mert egy esetleges abszolutizmus ledöntve a pártkorlátokat, az egész nemzetet oia fogja sorakoztatni a küzdők táborába. A másik oldalon ott van a békés fejlődés: Ha a függetlenségi párt kormányra jut és a gazdaság különválásra vonatkozó követeléseit érvényesítheti — ez az egész, amit most kíván — akkor az ország nyugodt, egyenletes fejlődése, az állapotok biztos konszolidálása itt évtizedekre biztosítva lesz és az ország szabadon fejtheti ki gazdasági erőit, haladhat felfelé gazdasági boldogulásának útján.

Legyünk önállóak.

Mondják, kérdik gyáva kishitűséggel: érdemes-e ennyit kockáztatni, érdemes-e a nemzetet esetleg alkotmányválságba, nehéz küzdelmekbe vinni egy olyan alárendelt kérdés miatt, mint a bankkérdés. Hát érdemes! A bankkérdés nem kicsiny, alárendelt kérdés. Nemzetünk egész anyagi boldogulása, gazdasági gyarapodása fordul meg rajta. És voltaképpen nem is a bankkérdésről van itt szó. Arról van itt szó, hogy valahányszor valamely aspirációnk előtérbe került, valahányszor valamely követelésünk felszínre jutott, az osztrák perfidia mindig a legnagyobb egyértelműséggel foglalt ellene állást. Ha a katonai követeléseket hangoztattuk, akkor azt mondták, nem lehet megbontani a hadsereg egységét, de adunk kárpótlást gazdasági téren. Ha most a gazdasági téren akarjuk törvényekben gyökeredző jogunkat érvényesíteni, akkor meg azzal jönnek, inkább beszéljünk a katonai kérdésekről, hagyjuk most a bankot. Akárcsak Bodóné, Ausztria mindig másról beszél, mint amit tőle kérünk.

Új nemzeti küzdelem.

Hát elég volt a sok Bodónésködésből. A bor árát akarjuk most: az önálló bankot akarjuk. Ha harc kell, legyen harc! Bátran szembenézzünk vele. De nem engedjük magunkat továbbra is kiszípoloztatni, nem akarjuk már tovább tűrni ezeket a békókat, amelyek gazdaságilag lefojtottak, megbénítottak bennünket. A magyar nemzet legvitalisabb életérdekeiről van itt szó, nem üres jelszavakról. És ebben a kérdésben nem ismerünk megalkuvást, gyáva meghunyászkodást! Jöjjön, aminek jönnie kell! Jussunkat ez egyszer nem engedjük!...

A pénzügyőri pályáról.

Maholnap ismét vége az iskolai évnak és ismét egy sereg fiatal ember lép ki az élet útjára, tele idealizmussal, de a választandó utiránynak legfennebb sejtelmével s nem biztos tudatával. Legnagyobb részének a felsőbb pályák képezik álmait s igen kevesen vannak, kiknek egyetlen célja szülőiket a további gondok alul felmentve, mindjárt kenyérkereső pályára lépni.

Mindazáltal vannak, kik így gondolkodnak s ezek között akadhat olyan is, kinek gondolatában megvillan a pénzügyőri pálya is. És ha tudakozódik e pálya jó, vagy rossz oldalai felől, bizonyosan több rosszat hall, mint jót. A közelmúltban egyik tekintélyesebb fővárosi lap szerkesztői üzenetei között válaszolt egy kérdezősködőnek és olyan szépen festette le e pályát, hogy az illető — a ki középiskolai végzettséggel bírt, vagy talán éppen joghallgató volt — nagyon örühetett, hogy idejekorán másfelé veheti az utat.

Kérdés első sorban, érdemes-e középiskolai végzettséggel, érettségi bizonyítvánnyal a pénzügyőri pályára lépni. Magam is azzal, sőt még azon felül valamivel jöttem ide és annak innen-onnan nemsokára két éve lesz, így vannak közvetlen tapasztalataim, melyeknek közlése által az érdeklődőknek szolgálatot vélek cselekedni.

Legnagyobb baja e pályának a haladás lassúsága; de ezzel szemben ne feledjük, hogy már 18 éves fiatal ember, mint rendes állami szolgálatban álló közeg kezdheti meg és férfi korára tisztességes helyet érhet el; másfelől pedig már történt a haladás megkönnyítésére közelebről is intézkedés s a jelekből következtethető teljes státus-rendezés sok más orvoslásra váró hiánnyal e kérdést is megfogja oldani.

A főiskola még ma is tündéri szintben tűnik föl és határtalan reményekkel csábítja a fiatal emberek nagyrészét s kevesen vannak, kik képesek lemondani a szép reményekről s mindjárt kenyérkereseti pályára lépnek.

A nemes ambíció ellen nem lehet szólni, de valóság az, hogy a főiskolákon oly egészségtelen túltermelés van, hogy csak igen csekély százalék juthat célhoz s évenként szaporodik azoknak száma, kik letört reményekkel kénytelenek belátni, hogy néhány évet elvesztek az utat tévesztettek. Az egyetemre való beteges tolongás csak a diplomás proletárok számát növeli s sokszor a kétségbeesés fegyverét adja a csalódott ember kezébe, a mellett végtelen kárcs államra, társadalomra egyaránt. Még okosan cselekszik, a ki belátva, hogy nem érvényesülhet, a helyett hogy kétségbeesne, vagy sorra kilincselné azokat a bizonyos ajtókat, kevesebb idealizmussal, de több gyakorlati gondolkozással oda fordul, a hol élni lehet, ha nem is kaláccsal, de legalább kenyérrel. S még sokkal okosabb az, a ki ezt megteszi akkor, mikor még nem szerzett magának tapasztalatokat. Mindkét esetben helyesebben jár el, mintha igazi hivatottság nélkül, hiu ábrándokkal, önmaga tehetségének tuberculációjával okvetlen diplomás ember akar lenni.

A munka nem szegény, annál kevésbé lehet szegényleni olyan foglalkozást, melyhez ész, tanulás, szorgalom szükséges, hogy valaki hivatásának megfelelhessen.

Ilyen a pénzügyőri pálya is. Ha valaki azt hiszi, hogy a fegyver és tarisznya hordozásában, a csempészek és dugárusok lefűlélésében ki van merítve a pénzügyőr hivatása, az alaposan téved. Sajnos, a szolgálati kör oly köteleességeket is ró a pénzügyőrré, melyek a fegyverhordást szükségessé teszik, de a mit napról-napra végezni kell, ahhoz nem fegyver, hanem ész kell és sok-sok tanulás. A szesz, sör és cukorgyári ellenőrzés, a közvetett adók biztosítása és védelme oly törvényismeretet és annyi elméleti, meg gyakorlati készséget kíván, hogy az embernek tehetségét, munkaerejét alaposan próbára teszi.

Hogy a titokzatos fátvált is megelbentsem s a mumusról is megemlékezzem, hát mondhatom bátran, hogy az ma már csak a mesékben van. Attól ne tartson senki, hogy akár szolgálatban, akár azon kívül bántalmazásnak lesz kitéve. Tilos utakon járókkal nagy ritkán történhetik összeütközés s az is megeshetik, hogy magáról megfélekedett, vagy részeg emberrel hoz össze a véletlen, de az ilyen okos ember észre se veszi. A nagy közönség, egyes felvilágosulatlan elemek kivételével ma már hivatásunk iránt elenszenyvel nem viseltetik.

Ha e testület működése gyűlöletes, ellenszenves volt a nép előtt, annak igen természetes oka van, mert az idegenből átültetett intézmény ősi jogoktól fosztotta meg, melyeket sokáig nem tudott elfeledni s melyek miatt sok összeütközés volt a törvényvel. E mellett — valljuk be — nagy számmal volt testületünkben a műveletlen, sőt kétes elem; a társadalom részéről a lenézés nem volt teljesen alaptalan. Ma gyűlölet, lenézés nincs, számbavehető embert nem is hallottam még eddig e hivatásáról kicsinylőleg szólni.

Benn a testület kebelében a feltétlen szükséges katonai fegyelem, a baráti összetartozandóság érzetével szépen megfér és ne tartson attól senki, hogy itt önértéből ki kell vetköznie. A köteleességteljesítés nem zárja ki az önértetet; ki annak adatában van, se előljárójával, se a törvényekkel soha összeütközésbe nem jön.

A szolgálatteljesítés se jár elviselhetetlen terhekkel. Valótlanság volna azt mondani, hogy nem akad szolgálat, mely az ember kitartását, erejét, esetleg bátorságát és lélekjelenlétét próbára teszi, de ha van ilyen, van elismerés és jutalom is. A rendes szolgálatteljesítés nem jár különös fáradsággal s ha valaki egészséges és szereti a szabadban való mozgást, az jó kedvvel fogja szolgálatát végezni. — A mellett szórakozásra, pihenésre is marad idő és munka után édes a nyugalom. —

Végül a legprózaibb, de legfontosabb kérdéssel, az u. n. zsoldról emlékezem meg. Sajnos, hogy még mindig zsold és nem fizetés, de ez már vele jár a fegyverrel és szuronyval. A belépés pillanatától kezdve 750 korona rendes zsold jár lakással és ruházati átalánnyal; s az érettségi vizsgával rövid idő alatt elérhető

fővigyázói állásban már 1000 korona rendes zsold jár. Ez nem sok, de elég. Szemlész kezdő zsoldja 1200 korona, mely hosszabb szolgálat után 1600 koronáig emelkedhetik. A további haladás előfeltétele négy évi szemlészti minőségben való szolgálat, mely a tiszti tanfolyam hallgatására jogosít.

Mint az elmondottakból látható, ez az ut nem terem rózsákat, de tisztességes megélhetést nyújt s szorgalommal, kitartással tekintélyes helyet lehet elérni. S ha valaki a helyett, hogy igazi hivatottság nélkül, hiu álmaitól vezetve, felsőbb pályákon kísérletezzenek, szüleit felmenti a főiskolán megtízszereződő kiadásoktól és gyakorlati pályára lép, hasznosabb tagja lesz a társadalomnak, hazájának, mintha esetleg a szellemi proletárok hadát fogja idővel gyarapítani.

Másnak más lehet a véleménye, más tapasztalatokat szerezhettek; én saját benyomásaimat foglaltam össze, aktuálisnak tartván most az iskolai év végén, szemben olyan felfogással, mintha értelmes emberre nézve dehonosztáló volna e pályára lépni.

Fővigyázó.

Nemzeti felvonulás.

Az önálló magyar bankért.

Mi is nyilatkozunk!

Mai napon Budapest fővárosban országos népgyűlése lesz a függetlenségi és 48-as polgárságnak. Az ország minden részéből küldöttségek képviselik még a számottevő községeket is. Tanúságot kívánnak tenni arról, hogy az önálló magyar nemzeti bank megvalósításáért ha kell, vérüket is ontják, de a nemzet törvényben gyökeredző jogát az osztrák érdekek hizlalására feláldozni nem engedik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága, legutóbbi közgyűlésén, ez álláspont mellett immár nyilatkozott, állást foglalt. Meg vagyunk győződve arról, hogy ezt az egész vármegye közönsége teljes megnyugvással vette és magáévá is tette, mint egyértelmű határozatot.

Azonban a városi és vármegyei függetlenségi és 48-as pártot, mint ilyen sehol sem látjuk; noha ilyen mozgalmas, küzdelmes időszakban országszerte talpra áll minden becsületes magyar ember és hallatja szavát.

Vajjon az illetékes körök nem látnák-e szükségesnek a párt újra szervezését, vagy bármi módon való életrehívását? Mert hát kérjük szeretettel, az eseményeket összedugott kézzel mi sem nézhetjük akkor, midőn a vezérek: „A legokosabb és legilletékesebb államférfiak, végtelennek tetsző idő óta török a fejüket az összebogozott csomó megoldásán; csüggedten, verejtékes homlokkal, szinte tanácstalanul állanak a súlyos problema előtt, hogy a válságot miképpen lehetne legkedvezőbben elintézni“ . . .

Ha egyebet — egyelőre — nem is teszünk, legalább a mai napon küldjünk üdvözlő táviratot az országos népgyűléshez és jelentsük ki szilárd, törhetetlen hűségünket a mai gyűlés határozataihoz. Ennyivel tartozunk önmagunknak és a 48-as ügy előbbre vitelének.

Megjegyzések a tűzoltó-egylet ujjászervezkedéséhez.

A jelszót kiadták: a tűzoltóegylet ujjászervezkedést óhajt. A megalakulást megelőző készülődések — mint erről lapunkban már több alkalommal hírt adtunk — javában folynak. A szerdai pincetűz ehhez az ujjalakuláshoz érdekes tanulságokat szolgáltat. Ugyis régi vélemény, hogy saját kárán tanul a magyar. De legalább csakugyan tanuljon is.

A szerdai tüzeset szemlélő láthaták, hogy tűzoltóink tőlük telhetőleg igyekeztek feladatuknak megfelelni, nagy buzgóságot fejtettek ki a tűz eloltásában, mégis a nyugodt és szélesesedő idő dacára, hosszú időbe és aránytalanul nagy vesződésükbe került, amíg a veszedelmet el tudták háritani.

A tűznél ugyanis nagy füst fejlődött ki. Tűzoltóink általában nem kényeskedtek. A füst dacára igyekeztek minél inkább előre hatolni és a tüzet közvetlen közletről támadni meg a vizsugarakkal. De természetes, hogy mikor már szédülni és fulladozni kezdtek, helyükön tovább nem tudtak megmaradni. Pedig a pincetűzek alkalmával — amilyen a szerdai is volt — különösen a sűrűn épített és magas falú házak között rendszeren nagy füst szokott kifejlődni. Ilyen esetekben valamelyes füstállarcra lenne szükség, mely a közelhatolást lehetővé tenné. A mostani villanyos világítás mellett könnyen lenne használatba hozható egy kis, az övre csatolható és reflektorral ellátott villanyos lámpa is, amellyel a sötétségbe bevilágítva a tűz fészket ki lehetne deríteni. Ennek a vezetékkel való kapcsolását, szerelését könnyen meg lehetne tanulni.

Volt olyan fogyatékosága is a multkori oltásnak, melynek főoka az, hogy az utóbbi időben nálunk — hála Istennek — tüzesetek ritkábban fordultak elő és így a minden alkalomra való előzetes tapasztalat hiányzik. A pincetűzek természete különben is a többi tüzekétől eltérő. Így történhetett meg aztán, hogy most is, a míg egyesek a pince fölötti padlót föl akarták szaggatni, addig ezt mások élénk tiltakozással törekedtek megakadályozni, félvén, hogy így a tűz még több levegőt kap s ez csak további terjedését fogja elősegíteni. Természetes, hogy ez a kapkodás az oltás egyöntetűségének kárára van s annak erejét gyöngíti. Viszont az is természetes, hogy ebben az esetben az utóbbi álláspont védőinek volt igazuk. Ha már egyszer két ablaklyukon át is lehetett a vizsugarakat bebocsátani, nem volt szükség egy újabb nyílásra, mely azokkal szemközt levegőmozgást fejlesztett volna.

Erre vonatkozólag egy egyszerű példa szolgálhat tanulságul. Gyakori eset, — az újságokból sokszor olvassuk — hogy egy-egy férfi vagy különösen nő ruhája tüzet fog. Ha az illető ruháját tépdessni és ijedségében szaladni kezd: összeég, míg ha egy nyugodtan cselekvő ember rá pokrócot dob és így elzárja a levegőtől, alig történik valami baj.

Aztán a vízzel sem szabad könnyelműen bánni, különösen a mi vízhiányunk mellett. A csövezetőknek kell nagyon vigyázniuk, hogy

annak minden cseppje a szükséges helyre jusson. Különben megtörténik, hogy a kutak nem lesznek képesek, különösen így nyár idején, elég vizet szolgáltatni.

Mindezek különben olyan dolgok, amelyeket kevés jóakarattal és törekvéssel el lehet sajátítani. Ezek a föltételek derék tűzoltóinkban megvannak. Bizonyítja mostani szervezkedésük. Mi is azért tettük ezt a néhány jóakaratu megjegyzést, mert hisszük, hogy úgy ezeket, mint még sok más helyes tanulságot előnyösen fognak a maguk és a mi javunkra felhasználni.

HIREK.

— Képviselőválasztás előtt.

A polgárság egyrésze által fogadott nyolc napos gyász mai nappal letelt. *Solymossy* Endre országgyűlési képviselő helye, mélységesen üres, szinte pótolhatatlan lett. Székelyudvarhely város kereskedő és iparos polgársága, még csak most érzi, tapasztalja igazán, hogy kit és mit veszített el *Solymossy* Endrében. De a változhatatlan végzetben meg kell nyugodni; sőt most már olyan jelölt mellett kívánatos állást foglalni, aki a mérhetetlen veszteséget némileg pótolni tudja és akarja. Sok keserű csalódás érte polgárságunkat a multakban. Ennek lett áldozata igen sok derék polgárunk. Nem fog ártani tehát bizonyos óvatosság. A mandátumot könnyen oda lehet adni bárkinek, de ki fogja ünnepélyesen ígérni és *Solymossy*hoz hasonlóan megtartani a székely anyavérrel szemben a spártai anya paizsátadó szavait: „ezzel vagy ezen!” Ezzel térj vissza a győzelmes harcból, vagy ezen hozzád haza holt testedet... A székelységnek és kiválón Székelyudvarhely városnak ilyen képviselőre van szüksége. Tiszta, becsületos uton-módon megejtendő választást kívánunk. Vesztegetésekre nem reflektálunk. Olyan szekér után, amely fel nem vesz, futni nincs szándékunkban... Eddig, mint komoly jelöltek: *Dr Václavský* Ferenc vármegyei tisztifőügyészt és *Szenterzsébeti Szakáts* Pétert, a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara nagytevékenységű titkárát emlegetik. Mind a kettő függetlenségi és 48-as párti.

— A képviselőválasztás napja.

Székelyudvarhely város központi választmánya tegnap d. u. 4 órakor ülést tartott. Megállapították a választás határidejét. E szerint a választás folyó hó 26-án délelőtt 9 órakor kezdődik. Választási elnök: *Dr Solymossy* Lajos, helyettes elnök *Soó* Gáspár, választási jegyző: *Gálffy* Endre, helyettes jegyző: *László* Albert.

— **A jegyzők jubileuma.** Immár 25 éve, hogy vármegyénkben a jegyzői egyesület megalakult s ez által egy olyan intézmény jött létre, melynek kebelében a közigazgatásnak ezek a nélkülözhetetlen és sokoldalú munkásai ügyeiket, bajaikat feltárhadják és megtárgyalhatják. E nevezetes al-

kalom megünneplésének megbeszélése végett tegnap, szombaton délelőtt 10 órára a vármegyeház kistermébe a jegyző-egyesület tagjai *Gálffy* István elnöke alatt tanácskozássra jöttek össze. A gyűlésen úgy határoztak, hogy az ősz folyamán szeptember hónapban nagyszabású ünnepséget rendeznek koncerttel kapcsolatban. Közreműködés végett a legkiválóbb személyiségeket fogják felkérni. Az ünnepségek napjának közelebbi meghatározása, valamint a részletesebb program összeállítása végett még egy újabb tanácskozás lesz. Addig is az előkészületek megtétele végett egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki a közgyűlés, *Gálffy* István elnök, *Csomor* Gábor jegyző és *Kis* Károly, *Mihályi* Béla, *Koncz* János személyében. Ezután még tárgyalták a földadókataszter kiigazításáról szóló törvényt is, az egyöntetű eljárás szempontjából. Interpellált *Koncz* János a jegyzői magánmunkálatok módosított szabályrendelete ügyében, mely szabályrendelet még nem került a törvényhatósági közgyűlés elé. *Molnár* János a jegyzői nyugdíj ügyében interpellált. Gyűlés után társas ebéd volt a *Koronay*-kertben.

— Érettségi vizsgai kormánybiztos.

A közoktatásügyi miniszter a székelyudvarhelyi ref. kollegiumhoz az érettségi vizsgára kormánybiztosul *Csiky* Lajos dr. ref. főiskolai tanárt nevezte ki.

— Iparos képzés és iparfejlesztés a Székelyföldön.

Ilyen címmel a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara egy füzetet küldött szét, mely az iparos pályák előnyeit fejtegeti és a székely gyermekeket azok megkedvelésére és életfoglalkozásuk való választására buzdítja. Ez akcióban a kamara különösen a tanítók közreműködését kéri, mint a kik a néppel legközelebb érintkeznek s arra legtöbb hatást gyakorolnak. A cél elérésére a kamara az egyes nagyobb székely városokban évről-évre inaselhelyezést eszközöl. A vármegyénkben legközelebb tartandó ilyen inaselhelyezések határnapjait a mult számunkban közöltük.

— **Tanítók közgyűlése.** Az udvarhelymegyei tanító-egyesület Székelykeresztúron, f. évi június hó 12-ikén délelőtt 9 órakor kezdődőleg *Bálint* Dániel nagytermében tartja meg XXXIV-ik rendes közgyűlését, melyre a tagokat és érdeklődőket tisztelettel meghívja *Szász* Ferenc, elnök. A közgyűlés tárgyai: Elnöki megnyitók. Elnöki előterjesztések és bizottságok kiküldése. Titkári jelentés s ezzel kapcsolatosan a központi választmány javaslatának tárgyalása. Előadó ifj. *Paál* Sándor főtitkár. Tanítók szolgálati pragmatikája. Előadó *Bartha* Pál, a „Nemzeti Iskola” szerkesztője Budapest. Tanítói gyűlések rendszabályai. Előadó *Chalupka* R. s.-tanf. Az 1908. évi országos gyűlésekről beszámol *Szász* Ferenc, mint az egyesület képviselője. Pénztáros és a pénztárvizsgáló-bizottság jelentése. Jelentés a tanszermuzeum állapotáról. Jelentés a pályázat eredményéről. Indítványok. Tisztújítás. Megelőző napon délután 5 órakor választmányi ülés lesz. A tisztújítás folyamata alatt és végeztével a „Segély-egyesület” tartja meg közgyűlését. Az indítványok — írásban — legkésőbb 11-éig az elnökséghez beadandók. Közgyűlés végeztével a „Korona”-szállóban közeled lesz; egy teríték ára 3 korona. Este az „Erzsébet rögtön segélyező-alap” javára az egyesület „Dalestély”-t rendez.

— **A marhalevelek kiállítására** Nagykovácsfalva vármegye alispánja a mult évben konkrét esetben kifolyóan a földmiveltésügyi miniszterhez előterjesztést tett. A miniszter válaszában — melyet úgy látunk, általános jelentőségűnek tekint — megküldte most a többi alispáni hivataloknak is. Eszerint az a szabály, hogy egy marhalevelre csak egyforma jegyű állatok irhatók, a természetes jegyekre is vonatkozik, ennél fogva különböző természetes jegyekkel bíró állatok, pl. csillagos ló kesely lábvégi lóval, egy marhalevelre nem irhatók. Vármegyénk alispánja egyúttal az utlevelkezőket az utlevelkező kiállításánál különös pontosság és gondosság gyakorlására utasította.

— **A tanítóegyesület dalestélye.** A vármegyei tanítóegyesület, Székelykeresztúron megtartandó gyűléssel kapcsolatban, június hó 12-ikén, érdekes műsorral dalestélyt is rendez. Az estély elnökségét *Ugron* Ákos főispán, *Sebesi* János alispán, *Kuliszeky* Ernő kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Gálffy* Kálmán főszolgabíró és *Ujvári* Mihály tanítóképző-intézeti igazgató vállalták el. A műsoron ének és zeneszámok, melodráma és szavaltatok szerepelnek, melyeket kiváló és már ezen a téren a nagyközönség által is jól ismert egyéniségek fognak előadni. Az estély, a mely tehát minden tekintetben nagyszabásúnak ígérkezik, a „Korona”-szálló nagytermében, az „Erzsébet rögtön segélyező-alap” javára fog megtartani. Belépődíj személyjeggyel mellett 2 korona, családjegy mellett 5 korona. A műsor befejezése után táncmulatság lesz.

— **A szerdai tűz.** A Gyarmathy István asztalos műhelyében kiüttlött tüzet, mely szerdán este, mult számunk lezárta után még tartott, azután csakhamar sikerült elfojtani. Tovább terjedését tevékeny tűzoltóink megakadályozták, mindennek dacára a műhely berendezése legnagyobb részben elégett, ami elég jelentékeny kárt jelent. Ki kell jelentenünk még, hogy multkori híradásunknak az a része, mely szerint a pincében évek óta összehalmozott gyaluforgács lett volna, amint ezt a tűz alkalmával a közönség soraiban is rebesgették — mint utólag meggyőződünk — nem fedi teljesen a tények állását. A tüzet sem a forgács felhalmozódása okozta, hanem fenn a műhely padlójára hullt a szikra s égett át, úgy terjedt le a tűz a pincébe is.

— **Szakiskolai vizsgák.** A székelyudvarhelyi m. kir. all. kö- és agyagipari szakiskola 1908—1909. évi vizsgáinak sorrendje: 1909. évi június hó 25-én (péntek) 8—9-ig II. évf. Leíró építés és alaktan (kőipar) 9—10-ig II. évf. Ábrázoló mértan. 10—11-ig III. évf. Kőipari technologia. 11—12-ig II. évf. Magyar, számtan. 2—3-ig I—IV. évf. Róm. kath. és ref. hittan. 3—4-ig III. évf. Agyagipari technologia. 4—5-ig I. évf. Mértan. 5—6-ig II. évf. Vegy- és asványtan. Június 26-án (szombat) 8—9-ig I. évfolyam: Magyar. Számtan. 9—10-ig III. évfolyam: Magyar. Számtan. 10—11-ig II. évfolyam: Agyagipari edényalaktan. 11—12-ig III. évfolyam: Költségvetéstan. D. u. 2—3-ig III. évfolyam: Könyvvitel. 3—4-ig I. évfolyam: Természettan. Június hó 24—29-ig rajz és mintázás kiállítás naponta d. e. 8—12-ig és délután 3—6-ig nyitva. Ugy a vizsgálatokra, mint a kiállításra a tanfériak és az érdeklődő közönség szíves figyelmét tisztelettel felhívja az igazgatóság.

— **Elpusztult gyümölcsstermés.** Síralmas képe van vármegyénkben a legtöbb falunak. Kopár, levélnélküli fák meredeznek az ég felé; átkozván talán gondatlan lusta gazdáikat, kik kellő időben nem tisztították meg ágaikat a kártékony hernyók fészkeitől. Most pedig százával és ezrével röpködnek a fehérszárnyú lepkék. Millió meg millió petét rakatároznak el jövőre, hogy így aztán több év alatt biztosítsák káros uralmukat, tönkre tegyék a termést és a hasznos gyümölcsfákat. Vajjon nem lehetne-e szigorú intézkedéssel, különösen fokozott ellenőrzéssel, gátat vetni e kártékony rovaroknak? Ha már a fák megfelelően gondos tisztogatása elmaradt, körrendeletben hívják fel a lakosságot, hirdessék minél szélesebb körben, hogy pusztítsák a lepkéket. Legalább a jövő évi gyümölcsstermés egyrészt meg kellene menteni.

— **A kolozsvári áll. felsőbb leányiskola** internátusába folyó évi június hó 15-ikeig lehet a növendékeket előjegyezni az 1909—1910-iki iskolai évre. Az intézet I-ső osztályába oly leányok vétetnek fel, akik az elemi iskola négy osztályát jó sikerrel végezték. Bővebb felvilágosításokkal levélben is szívesen szolgál az igazgatóság.

— **Erdélyrészi vásárok.** Június 7-én Etéd, Márpod, Monora, 8-ikán Felvincz, 12-én Gyalakuta, 13-ikán Almakerék, Kolozsvár, Nagyekemező, 14-én Marosvásárhely, Nagysín, Székelyudvarhely, Szelistye, 15-én Gyergyószentmiklós, Nagybaczon.

Nyilt-tér.*

Kristálysó.

A legfinomabb és legtisztább hófehér **asztali-só**, a legszigorubb egészségügyi követelmények szerint előállítva.

Tápláló erejű! Étvágygerjesztő!

Nem csomósodik!

Kapható Székelyudvarhelyt, a só-nagy árudában.

* E rovatban megjelent közleményeknek sem alakja, sem tartalmáért felelősséget nem vállal a Szerk.

Árlejtési hirdetmény.

1909. évi 612. szám. A parajdi m. kir. sóbányahivatalnál folyó évi június hó 13-án délelőtt 11 órától 12 óráig zárt írásbeli ajánlatok útján árlejtési tárgyalás tartatik a következő építkezések elvállalására: u. m. 1. Intézkedő iroda épület 11578 K 49 f. 2. Kovácsműhely 3230 K 46 f. 3. Altiszti lak 8756 K 58 f. 4. Kimerő ház 3182 K 70 f. Összesen: 26748 K 23 fillér költségvetés szerinti árak alapján. „A m. kir. sóbányahivatalnak Parajd” címmel ellátott és „ajánlat építkezésekre” jelzett zárt ajánlatok 1 koronás bélyeggel és 2000 (Kettőezer) korona bánatpénzzel, vagy óvadékképes állami papirokkal felszerelve, 1909. június hó 13-án d. e. 11 óráig fogadtatnak el. Tervek, költségvetések és részletes feltételek a sóbányahivatal irodahelyiségében megtekinthetők. M. kir. sóbányahivatal. Parajd, 1909. június hó 2.

Szám: 4098—1909. tlkvi.

Hirdetmény.

Székelyfacsal községre nézve az 1892: XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönnyekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönnyvi bejegyzések

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V.
Báthory-utca 5. szám

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Föku az ásványvizek királya kőszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuviz

Beross, vesehaj ellen
Borhegyi hujhajító
Boholti, üdítő viz
Előpatáki, sárgaság ellen
Felsőrakosi Mária, légesóhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kásonfő ut-Salutaris jód és lithium tartalmu
Répáti, égvényes ásványviz
Szekely-Szelters, idült gyomorhajok ellen
Sztójkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

helyesbítése iránti eljárás befejeztével ez a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §. a és az 1891. XVI. t. c. 15. §. b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis 1909. december hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynak, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-nak esz-teiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1909. december hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vételni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1909. december 15. napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzések csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Szekelyudvarhely, 1909. évi május hó 26-án.

Gyarmathy Ferenc
kir. tvszéki bír.

BORI!

Fernengel Gyula szekely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

HIRDETMEY.

Malomfalva és vidéke faanyag beszerzési szövetkezet igazgatósága, illetve felszámoló bizottsága közzéteszi, hogy a szövetkezet 1907. június hó 2-án tartott közgyűlésében felosztását elhatározta, ezért a ker. törv. 249 §. rendelkezéséhez képest felhívja a szövetkezet hitelező követeleséinek e hirdetésben harmadszori közzétételétől számított hat hó alatti érvényesítésére.

A felszámoló bizottság.

Ne vegyen addig épület fedéséhez anyagot, míg a borszéki fedélcserép

utó. A borszéki fedélcserép előnyeit nem ismeri. Egy négyszög méter fedéshez 15 drb szükséges. Csinos és tartósságban páratlan. Főraktár: Fekete Beniam építkezési vállalkozónál Székelyudvarhelyt. Vidéki megkeresésekre levélben válaszol.

Amortizáció tisztviselői kölcsön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.

KOLOZSVÁR
Ferenc József-ut 7. szám a.
Válaszbélyeg csatolandó.

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt árakon mindig Albert Péter kovácsmesterek kaphatók Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 52. sz. alatt. Használt kocsikat javít és becserele.

Eladó cséplő- és herefejtőgép.

Első magyar gépgyárban készült cséplőgép teljes felszereléssel és

Unicum herefejtővel, egész jó karban, eladó. Megtekinthető Grosz

Ignác tulajdonosnál Oklándon.

Szám: 2069--1909. ki.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye oklándi járáshoz tartozó lemondás folytán megüresedett Homoródszentlászló, Sándortelke, Abránfalva és Miklósfalva községekből álló Homoródszentlászlói körjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek, felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, az 1883. évi I. t. c. 6. §. illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §. ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket h. szám f. évi június hó 17-én d. u. 4 óráig annál is inkább adják be, mert az elkésletten beadott pályázatokat nem fogom figyelembe venni.

J a v a d a l m a z á s :

1. Körjegyzői fizetés: 1600 korona.
 2. Természetbeni lakás, értéke: 200 korona.
 3. Körjegyzői irodai atalány, a négy község állami egyenes adója arányában felosztással: 150 korona.
 4. Körjegyzői uti atalánya: 164 korona.
 5. Abránfalva községtől községi nyomtatványokra 25 korona.
- Összesen 2139 korona.
Oklánd, 1909. május 26-án.

Szabady Tivadar főszolgabíró.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések.

Betegh Pál
villamos üzemre berendezett könyvnyomató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvénynél, oszúnál és meghűléseknél, bedörzsölésével sokszor használna.

Figyelmeztetés: Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

A párisi világkiállításon bronzéremmel, Marosvásárhelyen ezüstéremmel, a debreceni és győri szakkiallítás aranyéremmel, a tordai védjegy-kiállításon arany oklevéllel, az Országos Iparegyesület által díszesztéremmel ki-tüntetve.

Elsőrendű kész cipők legnagyobb raktára
Orbán, Nagy és Tamás cipészüzletében
Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 2. sz. (Flórián-ház).

Ajánljuk legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben saját gyártmányu és elsőrendű Galanterie gyári cipőinket urak, hölgyek és gyermekek részére. Kényelem szempontjából a vevőközönség rendelkezésére állandó nagy raktárt tartunk minden fajta cipőből, mely az előre való rendelést feleslegessé teszi, mert raktárunkon saját készítményeinkből vásárolt cipőkért cégünk országosan jöhírneve keszeskedik. Vidéki megrendeléseket találó használt cipők beküldése után gyorsan utárvét mellett eszközölünk. Ugyiszintén elvállalunk minden e szakmában vágó legkényesebb igényeket is kielégítő megrendeléseket versenyképes árak mellett. A m. t. közönség eddigi szives partfogásáért és bizalmaért hálás köszönetet mondva, vagyunk kiváló tisztelettel Orbán, Nagy és Tamás.

A valódi Kobrak-cipők legnagyobb raktára.

Udvarhelyvármegye Székelyudvarhelyi járás főszolgabírája.

Szám: 1152-909. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye szekelyudvarhelyi járáshoz tartozó szent-egyházaskfalvi segédjegyzői állás lemondás folytán megüresedvén, arra pályázatot hirdetek.

Évi javadalmazása 1000 korona.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványokat hozzám folyó évi június hó 25-ig nyújtják be.

Szekelyudvarhelyt, 1909. június hó 4-én.

Dr Demeter Lőrinc,
főszolgabíró.